

KOLOKVIJUM II IZ PREDMETA MEHANIKA I OTPORNOST MATERIJALATEORIJSKI DIO

(I grupa)

PITANJE 1: Ravno stanje napona u tački napregnutog tijela.

ZADATAK 1: Skicirati deformaciju definisanu datim tenzorom ravnog stanja deformacije u ravni xy .

$$[D] = \begin{bmatrix} 3 & -2 \\ -2 & -5 \end{bmatrix} 10^{-6}$$

PITANJE 2 Čisto koso savijanje.

ZADATAK 2: Za pravougaoni poprečni presjeka sa odnosom stranica $h/b=20/10\text{cm}$ nacrtati dijagrame normalnih napona u slučaju da je opterećen:

- Aksijalnom silom pritiska 500 kN;
- Momentom savijanja oko slabije ose intenziteta 50 kNm.

RJEŠENJE ZADATAKA**ZADATAK 1**

Zadato je ravno stanje deformacije u ravni xy , pa su komponente tenzora deformacije kako slijedi:

$$[D] = \begin{bmatrix} \varepsilon_x & \frac{1}{2}\gamma_{xy} \\ \frac{1}{2}\gamma_{yx} & \varepsilon_y \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 3 & -2 \\ -2 & -5 \end{bmatrix} 10^{-6}$$

Prvo se prikaže okolina tačke beskonačno malih dimenzija ($l_x \times l_y$) prije deformacije u zadatoj ravni.

Zatim se nanese promjena pravog ugla između osa koja je zadata pomoću klizanja (γ_{xy}). U konkretnom slučaju, klizanje je negativno ($\frac{1}{2}\gamma_{xy} = -2 \cdot 10^{-6} \text{ rad}$) pa prema konvenciji o znaku klizanja dolazi do povećanja pravog ugla (slika niže).

Kada se definiše klizanje, potrebno je analizirati dilatacije u dva upravna pravca ε_x i ε_y . U konkretnom slučaju dilatacija u x pravcu je pozitivna ($\varepsilon_x = 3 \cdot 10^{-6}$), pa će prema konvenciji o znaku dilatacije doći do izduženja u x pravcu, odnosno l_x će se povećati, dok će u y pravcu doći do skraćivanja, odnosno dužina prije deformacije (l_y) će se smanjiti nakon deformacije zbog toga što je dilatacija u pravcu y ose negativna ($\varepsilon_y = -5 \cdot 10^{-6}$).

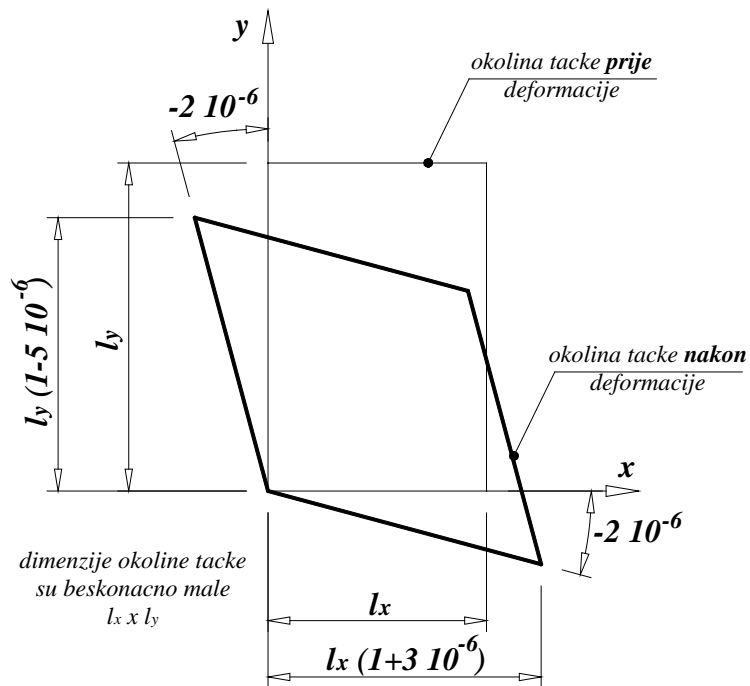
Kako odrediti **dužinu u x pravcu nakon deformacije (l_x')** ako je poznata **dužina prije deformacije (l_x)** i **dilatacija u x pravcu (ε_x)**.

$\varepsilon_x = \frac{\Delta l_x}{l_x}$ - dilatacija prema definiciji predstavlja odnos promjene dužine (Δl_x) prema dužina prije deformacije (l_x)

$$l_x' = l_x + \Delta l_x = l_x + \varepsilon_x \cdot l_x = l_x \cdot (1 + \varepsilon_x)$$

Na sličan način se može izraziti dužina nakon deformacije za proizvoljan pravac ako je poznata prvobitna dužina i dilatacija u tom pravcu. Za pravac y imamo $l_y' = l_y \cdot (1 + \varepsilon_y)$.

Gore izvedeni izrazi su korišćeni na slici niže prilikom kotiranja dužina u x i y pravcima nakon deformacije.

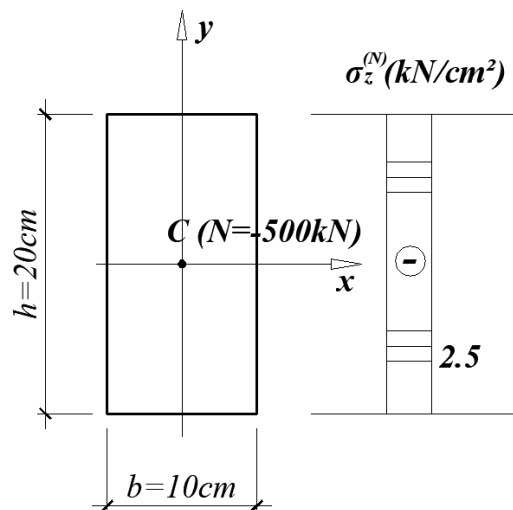

ZADATAK 2

a. aksijalno naprezanje

U presjeku koji je opterećen aksijalnom silom (N) se javlja konstantan normalni napon i to $\sigma_z^{(N)}$:

$$\sigma_z^{(N)} = \frac{N}{A} = \frac{-500}{10 \cdot 20} = -2.5 \text{ kN/cm}^2$$

b. čisto pravo savijanje

Zadato je da se presjek savija oko slabije ose. U konkretnom slučaju to je osa y (vidjeti sliku niže). Dakle, vektor napadnog momenta je u pravcu y ose.

Pošto nije zadato u kom smjeru djeluje moment usvaja se da moment djeluje prema niže.

Intenzitet vektora je zadat ($M_y = 50 \text{ kNm}$).

U presjeku koji je opterećen momentom savijanja oko glavne ose y (M_y) se javlja normalni napon $\sigma_z^{(M_y)}$ čija promjena je linearna po širini presjeka. Neutralna osa je osa savijanja (y). Maksimalni napon $\sigma_{z, max}^{(M_y)}$ se javlja u najudaljenijim vlaknima .

$$\sigma_{z, max}^{(M_y)} = \frac{M_y}{I_y} \cdot x_{max} \text{ Luj Navier-ova formula}$$

$$I_y = \frac{10^3 \cdot 20}{12} = 1666.67 \text{ cm}^3$$

$$x_{max} = \frac{b}{2} = 5 \text{ cm}$$

$$M_y = 50 \text{ kNm} = 5000 \text{ kNcm}$$

$$\sigma_{z, max}^{(M_y)} = \frac{5000}{1666.67} \cdot 5 = 15 \text{ kN/cm}^2$$

